

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Den romantiske skole i Tyskland (1873)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 278. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992358321200/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

Arbeit. Carolines Forhold til Schlegel havde længe været koldt, han og hun levede i forskellige Byer. Havde Caroline været skinsyg, vilde hun have havt adskillig Aarsag til Klage. Efter Adskillelsen fra hende indlod Schlegel sig i et Kærlighedsforhold til Tiecks Søster, Sophie Bernhards, der for hans Skyld lod sig skille fra sin Mand. Hans sidste Ægteskabsforsøg med en Datter af Rationalisten Paulus mislykkedes som bekendt og endte med Skilsmisse.

Da Schelling og Caroline var blevne hinanden saa uundværlige, at Baandet mellem hende og hendes Mand maatte løses, gav Schlegel med fuldkommen Ridderlighed sit Samtykke. Det kom til Skilsmisse; som Caroline siger: «Vi løste et Baand, som vi altid havde betragtet os selv som Herre over»*) og et nyt Ægteskab, der fra begge Sider var fuldstændig lykkeligt, blev indgaaet.

Højest interessant for Skolens Lærdomme og disses Overensstemmelse med Førernes Liv er det at se, hvorledes Schlegel tager denne Carolines Beslutning. Han ikke blot giver sin Indvilligelse, men han vedbliver at staa i aldeles venskabelig Brevveksling med Schelling, og de to Mænd understøtter gensidigt hinanden i Literaturen med Raad og Daad. Ja Caroline vedbliver at staa i den venskabeligste Forbindelse med Schlegel, længe efter at hendes Forhold til Schelling ikke mere er nogen Hemmelighed for ham. Hun skriver f. Eks. i Maj 1801 til Schlegel: «Afgør engang følgende Trætte mellem Schelling og mig. Duer disse Heksametre [af Schelling] Noget? Jeg finder de sidste Linjer kejtede, men han forfægter, at de er gode.» Med Fru de Staël besøgte Schlegel endog senere Parret i München.

Saaledes formaade nok saa stærke personlige Brydninger og Spaltninger ikke at skille dem, der var forbundne ved et Fællesskab i Ideer og en fælles Kamp for disse. Man betragtede den personlige Frihed som uafhængelig og agtede den som saadan hos Andre, ligesom man fordrøede den for sig selv.

Men endnu en anden Lære lader sig uddrage heraf, end den om Romantikernes omskiftelige Tilbøjeligheder og fuldkomne Aandsfrihed overfor sociale Baand, nemlig den: at deres Kvinder i alt Andet end Talent stod over dem, og at de kun har formaet at drage dem ned til sig. Vi ser den kraftige, energiske

*) *Caroline II.* 237.

Dorothea, som saa stærkt føler Smaaligheden af Romantikernes blot literære Bestræbelser, langsomt forvandles, ser hende modstræbende beundre *Lucinde*, saa selv forfatte Romaner i den almindelige Skure, saa endelig følge Friedrich til Wien og blive katolsk med ham. Eller se den fine, letbegejstrede, staaishaarde Caroline, der som ganske ung Enke paa nogle og tyve Aar forsøger at revolutionere Rhinlandene; hun er da saa besluttet, at hun allierer sig næsten med hvemsomhelst og udsætter sine Kærestes Liv og Velfærd med den yderste Hensynsløshed. Friedrich skriver dengang med Forfærdelse til Wilhelm: «Det vil jeg aldrig kunne tilgæve hendes Hjerte, at hun var i Stand til at lokke Dig, hendes Ven, ind i denne Hvirvel af elendige Farer og usle Mennesker.» Og se hende saa nogle Aar efter forvandlet, anmeldende, skrivende anonymt for og imod sin egen Mands slette Dramer, helt gaaet op i literære Intriger. Saa kommer igen i Øjeblikke ligesom et Pust fra den gamle Tid ind i hendes Sjæl. Og man føler, hvorledes hun er omdannet. Hun skriver i Oktober 1799 til sin Datter først en Masse Familiebegivenheder. Gengivelsen af disse ender saaledes: «Hofraad Hufeland er kommen tilbage med Kone og Børn.» Saa følger: «Luseri er det Alt! Buonaparte er i Paris. O, Barn, betænk, det gaar Alt atter godt. Russerne er blevne fordrevne fra Schweiz — Russerne og Englænderne maa i Holland kapitulere med Skamme. — Franskmændene trænger frem i Schwaben. Og nu kommer ovenikøbet Buonaparte. Glæd Dig dog med mig, ellers tror jeg, at Du blot forstaar Fjas og slet ingen alvorlige Tanker har.» — Straks i samme Aandedræt literære Nyheder: «Tieck er her, og vi er meget sammen. Hvad de Mennesker dog Alt hitter paa, det tror Du ikke. Jeg skal sende Dig en Sonet mod Merkel: han har rondt rundt i Berlin og fortalt, at Hertugen havde givet Schlegelerne en Irettesættelse paa Grund af Tidsskriftet o. s. v. Saa satte Wilhelm og Tieck sig forleden Aften ned og lavede en gudsforgaaen Sonet til ham. Det var en Fest at se paa, hvordan de fire brune Øjne sprudede Gnister mod hinanden, og med hvilken vild og gal Lystighed dette retfærdige Skelmsstykke blev begaaet. Jeg og Dorothea laa næsten paa Gulvet af Latter. Hun forstaar rigtigt at le, hvad vist vil være hende en Anbefaling hos Dig. Merkel kan sige, at han er et leveret Uhyre. Deraf kommer han sig aldrig mere. Et morderligt Spektakel vil det blive fra alle Sider . . . Schelling rykker nu frem i Literaturtidenden med